

semmisítette meg szinte mindazt, amit a Beretvásokhoz hasonló, feltörekvő, de nem a szegények s az elnyomottak rovására, hanem inkább azokat segítő, támogató s ilyen módon boldogulni akaró rátermett emberek elértek, itt már nem szólok. Azt is csak egy mondat erejéig említem meg, hogy a legifjabb Beretvás János ezt másképp élte meg, mint a földbirtokos család elődei, mert ő katonaszökevényiséggel végződő több éves katonáskodás után diszsidált Ausztriába, majd Ausztráliában telepedett le. De bármennyire hiányzik is a Beretvás család életében a jó befejezés, a happy end, meggyőződésem, hogy aki ezt a családtörténeti munkát a kezébe veszi s elolvassa, úgy érzi majd, hogy gazdagodott általa.

(Erdélyi Erzsébet: Híres Beretvások. Fejezetek a Beretvás család történetéből. dART studio. Nagykőrös–Budapest, 2019. 84 oldal)

Grétsy László

KÉTNYELVŰ FOTÓALBUM A KISMAROSI PRÉSHÁZAKRÓL ÉS BOROSPINCÉKRŐL

Ezzel a fotóalbummal szeretnék emléket állítani a Kismaros területére a XVIII. század első felében betelepült svábok leszármazottai szorgalmas és szakértő mezőgazdasági, és ezen belül szőlőtermesztési és borászati munkájának. Ennek részeként a XVIII–XIX. században Kismaros felemelkedését elsősorban a csemegeszőlő termesztése biztosította, amelyet bel- és külföldön (elsősorban Bécsben) egyaránt értékesítették. 1888–1889-ben azonban a filoxéra nagy pusztítást okozott a szőlőkben.

A csemegeszőlő-termesztéshez kapcsolódott a kismarosi gazdák borászati tevékenysége is, amelynek ma is látható és részben működő emlékeit mutattam be a fotóalbumban. A kismarosi néprajzi és helytörténeti kutatómunkámhoz kapcsolódóan

a 2004–2008 közötti években jó néhány régi kismarosi présház és (a hozzá tartozó) borospince, valamint borászati eszközök fényképezésére volt lehetőségem. Ezeknek a nagy része a fényképezés idején még működött. A présházak/borospincék gazdáit is többnyire sikerült megörökíteni.

Kismaros borászati múltját elsősorban a régi présházak és borospincék bemutatása szemlélteti. A jelent/közelmúltat pedig a borász gazdák és présházakban levő újabb eszközök és berendezések fotói képviselik.

A fotóalbumban szereplő kismarosi borászati képeket korábban már több sikeres vetített képes előadáson is bemutattam. Az előadások jó fogadtatása alapján felmerült a gondolat, hogy a kismarosi borászati hagyományok képeiből egy kisebb válogatást magyar–német kétnyelvű fotóalbum formájában közreadjak. A fotóalbumban szereplő présházak/borospincék bemutatási sorrendjét az egyes szőlőprések vagy borospincék használata kezdetének évszáma vagy becsült évtizede határozta meg. A kiadványban – korlátozott terjedelme miatt – csak 76 képet mutathattam be Kismaros borászati emlékeiből. A fotóalbumban a képaláírások a szokásosnál bővebbek, és az egyes borászati eszközök, tevékenységek és folyamatok szakmai leírását is tartalmazzák. Az egyes présházak/borospincék képei között nagyon érdekesek azok, amelyek a szőlőpréselés egyes munkafázisait mutatják be, és az átlagosnál is bővebb szakmai leírást tartalmaznak.

A fotóalbum segíti a téma iránt érdeklődőket a régi kismarosi német nemzetiségű lakosság életének és mindennapjainak megismerésében. Segíti továbbá a kismarosi sváb hagyományok és a német nemzetiségi nyelv megőrzését is, mert az egyes képek alatt kétnyelvű feliratok láthatók. A fotóalbum a kismarosi tárgyi és szellemi kultúra képi megjelenítését is szolgálja. A megjelent fotóalbum egyúttal hiánypótló néprajzi kiadvány, mert a 2004–2008 közötti években

készült felvételek nagy része ma már nem lenne elkészíthető az idős borosgazdák halála, valamint az érintett borászati berendezések és eszközök használaton kívülre kerülése miatt.

(Dabóczi Ákos: Kismarosi prэшázak és borospincék. Válogatás a szerző felvételeiből. Szerzői kiadás, Kismaros, 2019. 80 oldal)

Dabóczi Ákos

HÍREK

Bővül a „Magyar falu program” – civil szervezetek támogatása. Idén is folytatódik, sőt, bővül a *Magyar falu program*, amellyel a kormány célja az, hogy megállítsa a kistelepülések népességsökkenését, ehhez javítani akarja a falvakban élők életminőségét – mondta a települések fejlesztéséért felelős kormánybiztos. Gyopáros Alpár hangsúlyozta: a költségvetés idén is rögzíti, hogy legalább 150 milliárd forint jut a programra, de a kormány döntése értelmében további területekre, útkarbantartásra és falusi civil szervezetek támogatására is juttatnak pluszforrásokat, összesen 12 és fél milliárd forint értékben. Ebből a falusi civil alap kerete ötmilliárd forint lesz, amire a kevesebb mint ötezer lakosú településeken működő, ott székhellyel, telephellyel rendelkező civil szervezetek pályázhatnak. Ezek a szervezetek azon túl, hogy valamilyen speciális tevékenységet végeznek, szinte kivétel nélkül a helyi közösség fenntartásáért és életminőségének javításáért is tesznek – mondta a kormánybiztos. A civilek pályázhatnak majd programok megvalósítására, eszközbeszerzésre, valamint ingatlanfejlesztésre is. (MTI, 2020. jan. 6.)

Megrendelőlap

Megrendelem a Honismeret című folyóiratot példányban.

Az előfizetési csekket az alábbi címre kérem:

Név: irányítószám:

Cím:

Az előfizetés díja egy évre: 2520,-Ft

A megrendelőlapot kérjük a Honismeret Szövetség címére visszaküldeni:

1370 Budapest, Pf. 364. Tel./fax:327-77-61

Dátum:

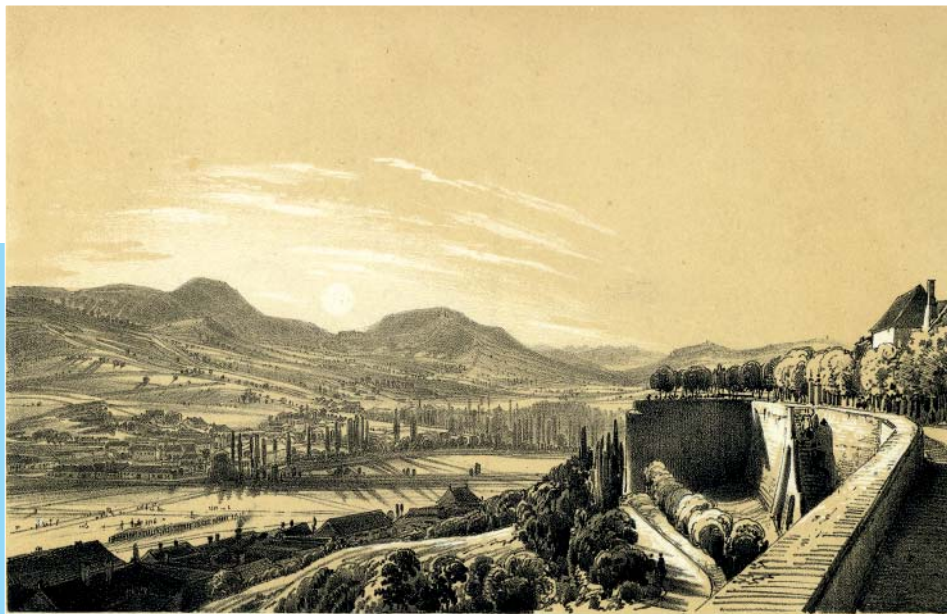
.....

aláírás

*A József-hegyi-barlang Üvegpalota feletti aknája
(Egri Csaba felvétele, Leél-Óssy Szabolcs cikkéhez)*

670 Ft

KILATÁS Á BUDAI BÁSTYARÓL
á hegyek felé.

AUSSICHT VON DER OFNER BASTEI
nach den Gebirgen.

BUDA ÉS PEST
a' svabhegyről.

OFEN UND PESTH
vom Schwabenberge.

Régi képek a budai hegyekről, Franz Sandmann litográfiái Rudolf Alt művei után, 1845 (Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok; Debreczeni-Droppán Béla cikkéhez)